

Нагалка Ганна Петрівна
Спеціаліст юрист Смизької селищної ради
Дубенського району Рівненської області

ЗНАЧЕННЯ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ У НАПОВНЕННІ БЮДЖЕТІВ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В ПЕРІОД РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Впродовж останніх років в Україні поглиблюються процеси, пов'язані з податковою децентралізацією, передачею повноважень на рівень громад та формуванням незалежних бюджетів цих громад. Сьогодні пріоритетним напрямком розвитку демократичної держави є забезпечення зростання рівня добробуту кожного окремого громадянина, який проживає в межах об'єднаної територіальної громади (далі – ОТГ). Так, податкова децентралізація дає змогу збалансувати механізми надання суспільних послуг з потребами та уподобаннями жителів ОТГ, але питання самодостатності ОТГ залежить, насамперед, від податків та зборів та правового механізму їх встановлення органами місцевого самоврядування.

Вивченню ролі місцевих податків та зборів у наповненні бюджетів ОТГ присвячена велика кількість робіт вітчизняних учених, зокрема серед них вагомих результатів досягли такі науковці, як Л. Амбрик, В. Андрущенко, В. Валігура, О. Іванова, А. Крисоватий, В. Опарін, Х. Патицька, які вивчали механізми застосування місцевих податків і зборів як складової податкової системи України. Особливу увагу науковці приділили розкриттю особливостей механізму реалізації найбільш дієвих сьогодні місцевих податкових платежів. Попри значне зацікавлення науковців проблематикою встановлення податків і зборів органами місцевого самоврядування ОТГ, деякі питання залишаються відкритими й надалі.

Найважливіший виклик сьогодення внаслідок децентралізації – формування спроможних громад та ефективного самоврядування. Одним із найбільш вагомих джерел наповнення бюджетів органів місцевого

самоврядування являються місцеві податки та збори. А от запровадження та встановлення місцевих податків належить виключно до компетенції органів місцевого самоврядування, які таким чином мають реальні можливості впливати на обсяги надходжень місцевих податків до відповідних бюджетів [3, с. 60].

У частині місцевих податків та зборів місцева влада має певну самостійність. Так, на сьогоднішній день, до повноважень органів місцевого самоврядування належать: встановлення місцевих податків і зборів; визначення переліку податкових агентів щодо сплати туристичного збору; прийняття рішення про встановлення місцевих податків та зборів, зміну розміру їх ставок, об'єкта оподаткування, порядку справляння та надання пільг [4, с.64]. Загалом, до місцевих податків і зборів належать: єдиний податок, податок на майно, який включає в себе податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, податок на землю та транспортний податок, туристичний збір та збір за місця для паркування транспортних засобів.

Якщо звернутися до зарубіжного досвіду, то більшість доходів місцевих бюджетів надходить від невеликої кількості таких основних податків, таких як податок на майно, податок на доходи фізичних осіб, податок з продажу. Найефективнішим на місцевому рівні вважається саме податок на нерухоме майно. В різних європейських країнах даний податок має різну питому вагу у власних надходженнях місцевих бюджетів [2, с. 71].

У таких державах, як Данія, Фінляндія, Греція та Люксембург, податок на нерухомість складає незначну частку у власних надходженнях місцевих бюджетів, менше 10% загального обсягу власних надходжень, а у таких країнах, як Бельгія, Латвія, Литва, Польща, Словаччина, Словенія, Іспанія, вона становить понад 50% загального обсягу власних надходжень; у Великобританії, Естонії та Ірландії він дорівнює майже 100%. Податок на нерухомість сплачується як фізичними особами, так і юридичними і нараховується відповідно до оціночної вартості об'єкта нерухомості, при цьому також враховується місце розташування об'єкта нерухомості або його корисна площа [5].

Одним з нововведень Податкового кодексу України було встановлення податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, однак фактично він почав діяти в Україні лише з 2014 року. Крім цього, ефективність та дієвість зазначеного податку залишається під сумнівом і надалі, оскільки податок на майно, попри свої переваги, містить низку недопрацювань законодавців.

Ефективність діяльності ОТГ залежить не лише від коректної бази встановлення податку і збору, а значною мірою визначається його правовою основою. Місцеві податки і збори відіграють важливу роль у доходах бюджетів місцевого самоврядування та ОТГ. Тому на сьогодні головним стратегічним завданням у сфері місцевих фінансів є вдосконалення механізмів, встановлення економічно обґрунтованих ставок місцевих податків і зборів, виявлення і дієва реалізація резервів у частині розширення бази оподаткування, постійна робота щодо створення сприятливих умов для розвитку бізнесового середовища, а також розроблення та реалізація інвестиційних проектів.

Однією із особливостей системи місцевого оподаткування є її мінливість, що передусім обумовлена нестабільністю податкового законодавства. Тож при встановленні податків та зборів на місцевому рівні органи влади мають враховувати цю специфічну рису і реалізувати принцип максимальної мобільності та гнучкості.

Список використаних джерел:

1. Волохова І. С. Місцеві податки та збори в доходах місцевих бюджетів України: наслідки проведення реформ. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. С. 51–54.

2. Габрись О., Шолкова Т. Переваги та недоліки майнового оподаткування в Україні. *Національний юридичний журнал*. 2018. С. 70–73.

3. Журавель Я. Встановлення місцевих податків та зборів об'єднаними територіальними громадами: сучасний стан та перспективи розвитку правового регулювання. *Вісник АПСВТ*. 2019. № 4. С. 58–64.

4. Лучишин М. Л. Роль податків і зборів у доходах місцевих бюджетів. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. 2019. №2. С. 61–69.

5. Офіційний веб-сайт Державна Фіскальна служба України / URL: <http://sfs.gov.ua/arhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/arkchiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/mrdosvid/>

Наумчук Олег Сергійович

*Студент 1 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку
Науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія Шулюк Б.С.
Тернопільський національний економічний університет*

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Для оптимізації використання сучасних інформаційних засобів в процесі викладання фінансової грамотності у закладах професійної освіти важливим є, як зарубіжний так і вітчизняний досвід.

Підвищення рівня фінансової грамотності є не тільки невід’ємною складовою освіченості громадян, а й фінансової безпеки країни, адже очевидним є той факт, що недостатній рівень фінансової грамотності спричинив фінансову кризу сьогодні. [1, с.4].

Комплексна програма підвищення рівня фінансової грамотності є одним із найсистемніших та найдієвіших інструментів підготовки студентів та громадян в цілому до використання постійно змінних складних фінансових інфраструктур. Національні стратегії та програми підвищення рівня фінансової грамотності населення сьогодні розроблені та затверджені на державному рівні у 34 країнах.[2, с.7].